

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
(підпис)
“___” травня 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030509 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: **«Облік та контроль основних засобів: нормативне правове
забезпечення та діюча практика(на прикладі КП «Теплопостачання
міста Одеси»)»**

Виконавець:

студентка 42 групи ОЕФ

Ченкова Анастасія Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Доценко Олена Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	6
1.1. Сутність, класифікація та оцінка основних засобів.....	6
1.2. Нормативне та документальне забезпечення обліку основних засобів	12
1.3. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів.....	17
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПРИКЛАДІ КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ».....	19
2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства.....	19
2.2. Аналіз діючої практики обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві.....	27
2.3. Проблемні питання та напрями удосконалення обліку основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».....	32
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ СТАНУ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	37
3.1. Теоретичні аспекти внутрішнього контролю основних засобів.....	37
3.2. Методика проведення внутрішнього контролю основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».....	42
3.3. Аналіз стану та руху основних засобів на досліджуваному підприємстві	54
ВИСНОВКИ	63
Список використаних джерел.....	66
Додатки.....	71

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Для нормального функціонування будь-якої ланки ринкової економіки потрібно, щоб керівники підприємств і організацій, приймаючи рішення, мали правдиву та об'єктивну інформацію про майно, грошовий та фінансовий стан, результати роботи: прибутки, доходи чи збитки. Таку інформацію надає лише бухгалтерський облік.

Бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Бухгалтерський облік став складовою управління системи світової економіки. Він відіграє особливо важливу роль як основний елемент системи внутрішньогосподарського контролю і як джерело контрольної інформації.

Без правильного ведення бухгалтерського обліку неможливо:

- забезпечити контроль за наявністю та рухом майна і раціональним використанням всіх видів ресурсів;
- своєчасно попереджати негативні факти в господарській діяльності, виявляти та мобілізувати резерви, розробляти заходи щодо їх використання;
- одержувати повну та правдиву інформацію про господарські процеси та фінансові результати діяльності;
- правильно визначати податки і платежі та розраховуватися з відповідними органами.

Звітність є одним із найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку та являє собою систему взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства за звітний період.

Тобто, метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та

неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та руху грошових коштів підприємства.

Метою дослідження виступає розгляд та систематизація теоретичних положень, дослідження практичних аспектів обліку, внутрішнього контролю основних засобів на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси», проведення аналізу основних економічних показників підприємства та надання рекомендацій щодо покращення обліку та контролю досліджуваного об'єкта обліку на підприємстві.

В Одесі, місті з мільйонним населенням, системою централізованого теплопостачання охоплено близько 95% споживачів. Провідним підприємством з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії є комунальне підприємство «Теплопостачання міста Одеси».

Для досягнення мети ставляться наступні основні завданнями:

- розкрити сутність та поглибити класифікацію основних засобів;
- розглянути оцінку, нормативне забезпечення, документальне оформлення та облік основних засобів;
- дослідити проблемні питання обліку основних засобів;
- надати загальну характеристику та провести аналіз основних показників підприємства;
- розкрити особливості документального оформлення та обліку основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси» та надати рекомендації стосовно їх удосконалення;
- визначити сутність, завдання та методику внутрішнього контролю основних засобів;
- провести внутрішній контроль основних засобів на підприємстві та надати рекомендації по удосконаленню системи внутрішнього контролю досліджуваного підприємства;
- зробити аналіз стану, руху та ефективності використання основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Об'єктом дослідження є процес обліку та внутрішнього контролю основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження виступають теоретичні положення та методичні аспекти обліку, внутрішнього контролю та економічного аналізу основних засобів.

При написання кваліфікаційної роботи були використані наступні загально-наукові **методи пізнання**: синтез, аналіз, дедукція та індукція, а також метод порівняння.

Інформаційна база дослідження. Для написання кваліфікаційної роботи були використані законодавчі й нормативні документи з питань бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю основних засобів, публікації вітчизняних науковців з цих питань, періодичні видання з економіки, бухгалтерського обліку й внутрішнього контролю основних засобів, матеріали науково-практичних конференцій та статистичні дані. Також була використана фінансова звітність, первинні документи і реєстри бухгалтерського обліку досліджуваного підприємства.

Публікації. За результатами дослідження автором опубліковано тези у матеріалах V Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації».

Робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

Невід'ємною умовою здійснення господарської діяльності є забезпечення підприємства, поряд з матеріальними і трудовими ресурсами, необхідними основними засобами будинками, спорудами, устаткуванням, транспортними й іншими засобами. Відмінною рисою основних засобів є тривалий час їхнього використання, поступовий знос і передача вартості на собівартість знову створеного продукту (виготовленої продукції, виконаних робіт і послуг).

Методика та організація облікового процесу руху основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси», в цілому, забезпечує: контроль за зберіганням основних засобів; своєчасне, правильне документальне оформлення відображення в обліку надходження основних засобів, їх внутрішнього переміщення, ефективного використання, вибуття (ліквідація, реалізація, безкоштовна передача); своєчасне (щомісячне) відображення в обліку зносу (амортизації) основних засобів; відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів; визначення результатів від ліквідації, а також збитків від списування не повністю амортизованих об'єктів основних засобів; виявлення зайвих та морально застарілих основних засобів.

Важливим заходом, що сприяє здійсненню операцій з руху основних засобів, є внутрішній контроль. Основна мета внутрішнього контролю основних засобів полягає в забезпеченні дотримання законності й економічної доцільності господарсько-фінансової діяльності.

За результатами проведеного тестування системи внутрішнього контролю на підприємстві, були виявлені певні недоліки в роботі, а саме:

- в організаційній структурі КП «Теплопостачання міста Одеси» відсутній структурний орган, який несе відповідальність за ведення

внутрішнього контролю;

- відсутність організаційно – методичного забезпечення (робочого плану або програми) функціонування системи внутрішнього контролю підприємства, що здійснює передумови до невизначеності проведення контрольних заходів, зокрема, контролю за основними засобами;
- відсутність вищої економічної освіти та досвіду роботи на посадах бухгалтера, економіста серед осіб, що входять до штатного складу організації;
- формальний контроль з боку керівництва створює передумови до неефективної роботи інвентаризаційної комісії;
- підвищення кваліфікації облікових працівників проводиться дуже рідко.

Також результатами проведеного тестування системи бухгалтерського обліку основних засобів, нами теж було встановлено деякі недоліки, а саме :

- висока плинність кадрів серед робітників бухгалтерії, що може призвести до перекручування та викривлення інформації та не дає змогу знайти винну особу в порушеннях ведення бухгалтерського обліку тощо;
- відсутність позапланових перевірок не дає можливість відстежити дійсну картину за станом і рухом основних засобів;
- часте виявлення нестач (надлишків) при інвентаризації свідчить про неефективну роботу матеріально-відповідальних осіб, які відповідають за зберігання матеріальних активів;
- автоматизація обліку створює певні ризики, пов'язані з несанкціонованим доступом до інформації.

Серед переваг можна виділити відсутність значних порушень за попередні періоди, своєчасність відображення в обліку операцій з основними засобами.

Таким чином, проаналізувавши результати тестування, ми прийшли до висновку, що в досліджуваній організації здійснюється досить умовний внутрішній контроль за наявністю і рухом основних засобів, а при його

виконанні є дуже багато недоліків, які вирішуються на рівні керівництва і ніяк не регулюються внутрішніми нормативними документами.

Тому ми вважаємо, що найбільш доцільним для КП «Теплопостачання міста Одеси» є введення до штатного розкладу окремого працівника (внутрішнього ревизора, внутрішнього аудитора, бухгалтера- контролера), за яким в посадовій інструкції необхідно закріпити відповідні функціональні обов'язки, а також здійснення контрольних функцій слід закріпити в посадових інструкціях за працівниками відділів, які пов'язані зі здійсненням господарських операцій з основними засобами.

Також підприємству рекомендовано проводити позапланові інвентаризації для оперативного відображення інформації стосовно основних засобів, зменшити плінність облікових працівників шляхом заохочення та створення більш сприятливих умов для роботи, проводити заходи щодо підвищення кваліфікації робочого персоналу.

З метою підвищення ефективності контролю на КП «Теплопостачання міста Одеси», ми вважаємо, необхідно розробити внутрішні стандарти перевірки. Також ми рекомендуємо керівництву складати плани поточного контролю, що дозволить протягом кожного місяця контролювати усі господарські операції та процеси.

За результатами аналізу ми рекомендували збільшувати обсяги виробництва, посилити автоматизований контроль за ступенем завантаженості основних засобів, щоб не допускати простоїв, нарощувати обсяги активної частини основних засобів.

Таким чином, на наш погляд, запровадження запропонованих нами рекомендацій сприятиме процесу вдосконалення організації обліку та контролю основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Список використаних джерел

1. Бондаренко Н.М., Бідняк К. І. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах. Вісник ОНУ ім. Мечникова. 2015. № 3. Випуск 1/1. С. 157-160.
2. Бондаренко Н. М., Шачаніна Ю. К. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення. Збірник наукових праць ХДУ, 2017. Вип. 23. Частина.3. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/30.pdf. (дата звернення: 03.02.2019).
3. Бойко Р. Чик М. Внутрішній контроль операційної діяльності на підприємствах будівельної галузі. Бухгалтерський облік і аудит. 2018. № 38. С. 35-42.
4. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчально-практичний посібник / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. 536 с.
5. Виноградова М. О., Жидєєва Л. І. Аудит. Навчальний посібник. Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2014. 654с.
6. Власюк, Г.В., Шляхи вдосконалення обліку основних засобів / Г.В. Власюк, О.І. Зиміна // Держава та регіони. 2008. №4. С. 32-36.
7. Волкова Н. А. Організація та методика економічного аналізу: навч. посібник / Н. А. Волкова, Н. Е. Подвальна. – Одеса: ОНЕУ, 2013. - 267 с.
8. Волоська Н. Р. Аналіз стану та шляхи покращення використання основних засобів підприємства [Електронний ресурс]. НТК ВНТУ. Факультет менеджменту, 2016. URL: <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2016/paper/view/664/334>. (дата звернення: 03.04.2019).
9. Гаценко О.П. Облік необоротних активів в умовах формування ринкових відносин : автореферат дисертації на здобуття звання к.е.н. – Київ, 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.

10. Гуцаленко Л. В., Гловюк А. С., Кавальчук І. В. Організація обліку та аудиту основних засобів. Економіка і суспільство. 2017. № 8. С. 741-747.
11. Гуцаленко Л.В., Коцупатрий М.М, Марчук У.О. Внутрішньогосподарський контроль. Навчальний посібник. Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2014. 496 с.
12. Державний класифікатор України ДК 013-97 "Класифікація основних фондів": Наказ Держстандарту України від 19.08.97 р. № 507. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0507217-9>. (дата звернення: 10.03.2019).
13. Зюкова М.М. Удосконалення обліку і аналізу основних засобів: автореф. на здобуття наук. ступеня кандидата економічних наук: Харків, 2004. URL: www.nbuv.gov.ua
14. Ілюк О.В. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємствах України: суть та методи. URL: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Economics/61923.doc.htm. (дата звернення: 08.04.2019).
15. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Мінфіну №291 від 30.11.99 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 10.03.2019).
16. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз. Підручник. Київ: Видавництво «Знання», 2018. 448 с.
17. Корінько М. Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства. Навчальний посібник. Київ: Видавництво ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2013. 420 с.
18. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: Підручник. Київ:Каравела, 2012. 544
19. Методичні рекомендації з обліку основних засобів. Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 561 від 30.09.2003 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. . (дата звернення: 12.04.2019).

20. Методические рекомендации по применению регистров бухгалтерського учета. Утверждено приказом Министерства финансов Украины № 356 от 29.12.2000 г. Все о бухгалтерском учете. № 24, 2001
21. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13>. (дата звернення: 10.02.2019).
22. Нікітіна Г. Ю. Проблемні питання нарахування амортизації основних засобів Г. Ю. Нікітіна .Управління розвитком,2014. №12 (175) С. 67-69
23. Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 01.05.2019)
24. Панасенко, А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку. Держава та регіони. 2008. №3. С.407-410.
25. Первинна документація. Все про бухгалтерський облік. 63 с.
26. Петрова, І.В. Удосконалення обліку амортизації основних засобів як складової витрат підприємства [Текст] / І.В. Петрова // Держава та регіони. 2009.№3. С.414-417
27. Практичний бухоблік: збірник проводок. Все про бухгалтерський облік. 02.09.2013. - № 81. – С. 21-23
28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р.№ 291 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 12.02.2019)
29. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. зі змінами та доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/>. (дата звернення: 08.04.2019).
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» : наказ Міністерства фінансів України від 02.07.2007 р. № 779. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>(дата звернення:02.02.2019)

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи утримані для продажу, та припинене діяльність". наказ Міністерства фінансів України №617 від 07.11.2003р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2019).
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 "Оренда". Затверджено наказом Міністерства фінансів України №181 від 28.07.2000р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2019).
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби". Затверджено наказом Міністерства фінансів України №92 від 27.02.2000р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. . (дата звернення: 05.02.2019).
34. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>. (дата звернення: 10.02.2019).
35. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014р. № 879: зі змінами та доповненнями від 04.10.2016р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>. (дата звернення 15.04.2019).
36. Практичний бухоблік: збірник проводок. Все про бухгалтерський облік. 02.09.2013. - № 81. – С. 21-23
37. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» Наказ Міністерства фінансів України від від 13.09.2016р. № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16>. (дата звернення: 12.02.2019).
38. Про затвердження типових форм первинного обліку основних засобів : наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 13.02.2019).
39. Про підприємство КП "ТГО". URL: <https://teplo.od.ua/index.php/pro-pidpriyemstvo>. (дата звернення 10.04.2019)

40. Слободяник Ю. Б. Внутрішній аудит. Навчальний посібник. Суми: Видавництво «ВПП «Фабрика друку», 2018. 248 с.
41. Соколов Б. Н. Системы внутреннего контроля (организация, методика, практика): практическое пособие. Москва: Экономика, 2007. 442 с.
42. Фінансовий облік: навчальний посібник \ Ред. В.М.Орлова, М.С.Орлів, С.В.Хома; Мін-во освіти і науки України; Івано-Франківський нац.. техн.. ун-т нафти та газу. – ЦУЛ, 2010. 510 с.
43. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами. Підручник. / За ред.. проф. М.Ф.Огійчука. –6-те вид, перероб. І доп. – К: Алерта, 2011.1042 с.
44. Ченкова А.О. Проблемні питання обліку основних засобів Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей V Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції. – Одеса: ОНЕУ, 2019. С.122-124
45. Шара Є.Ю. Фінансовий облік – 2: навч. Посіб. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. 398 с.
46. Щодо надання роз'яснення щодо застосування типових форм первинного обліку: Лист Держкомстату від 05.12.2005 № 14/1-2-25/102 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/. (дата звернення: 15.03.2019).

ДОДАТКИ